

Indikatorer för besöksnäring i Östra Mellansverige
2019-05-15

Bakgrund

Syfte

- Att belysa besöksnäringen i Östra Mellansverige och de fem länen utifrån ett antal olika perspektiv.
- Statistiken ska ge en överblick över utvecklingen i Östra Mellansverige och de fem länen – balansera behovet av överblick mot att förenkla/ vara för översiktligt.
- Är tänkt att vara ett underlag för diskussion och bidra till tankar om fördjupad analys.
- Redovisas i denna PPT med tabeller, källor samt kommentarer till data. Till detta hör en metodPM samt en excelfil med rådata. Allt material och statistik ägs av uppdragsgivaren.

Vägledande principer för urval av indikatorer:

1. Ska bygga på offentligt tillgänglig statistik.
2. Ska kunna tas fram till en låg kostnad för statistik och databearbetning.
3. Ska vara möjlig att uppdatera med en låg arbetsinsats (minska inlåsningseffekten) samt vara transparent i val av källor och beräkningsmetoder.

Urval av indikatorer

Uppbyggnad

- Data har delats in i tre block:
 - Branschens utveckling
 - Utvecklingstrender avseende besökare
 - Regionalekonomiska effekter
- Fem nedslagsår, med start år 2010

Indikatorer som mäts

Branschens utveckling
Antal sysselsatta inom besöksnäring
Antal nystartade företag
Antal företagskonkurser
Antal arbetsställen inom besöksnäring
Operativa företagsledare (efter kön och bakgrund)
Trender
Antal hotell, stugbyar och vandrarhem
Antal gäsnätter
Antal passagerare vid regionala flygplatser
Gäsnätter i privata fritidsbåtar/gästhamnar
Regionalekonomiska effekter
Bidrag till förädlingsvärde
Nettobidrag till kommunala skattekraften
Utländska gäsnätter av totala antalet
Utländska besökares konsumtion
Nettomsättning

Urval av indikatorer - vilka indikatorer är nedbrytbara på kommun

- Uppdraget har inneburit att redovisa data på länsnivå samt för hela Östra Mellansverige.
- Ett antal av de utvalda indikatorerna är möjliga att bryta ner på kommunal nivå.
- Detta kan dock vara förenat med ytterligare databeställningar och beräkningar.
- De indikatorer som är möjliga att bryta ner kommunalt har märkts upp i tabellen.

Vad kan brytas ner på kommunnivå

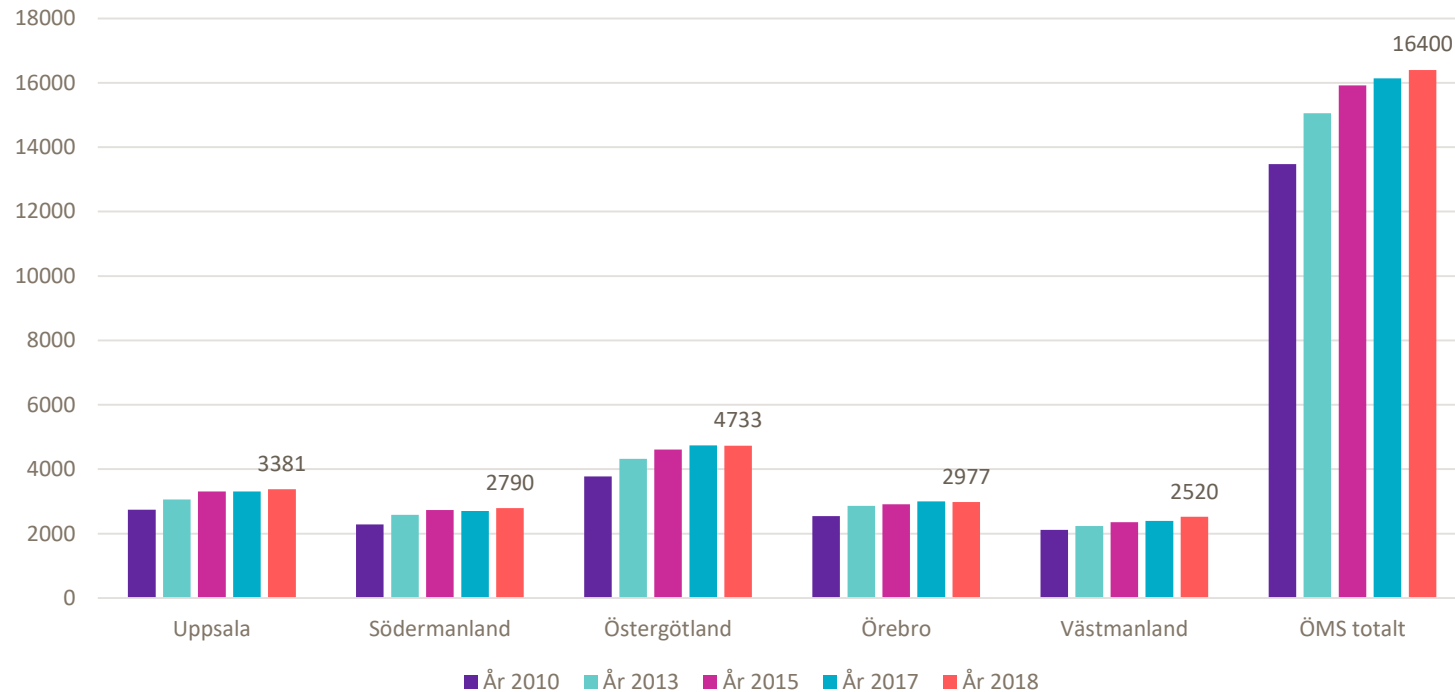
Branschens utveckling	Nedbrytbar på kommun?
Antal sysselsatta inom besöksnäring	Ja
Antal nystartade företag	Nej, inte tillräckligt fin branschfördelning
Antal företagskonkurser	Nej, inte tillräckligt fin branschfördelning
Antal arbetsställen inom besöksnäring	Ja
Operativa företagsledare (efter kön och bakgrund)	Ja
Trender	
Antal hotell, stugbyar och vandrarhem	Ja
Antal gästnätter	Ja
Antal passagerare vid regionala flygplatser	Nej
Gästnätter i privata fritidsbåtar/gästhamnar	Nej
Regionalekonomiska effekter	
Bidrag till förädlingsvärde	Ja
Nettobidrag till kommunala skattekraften	Ja
Utländska gästnätter av totala antalet	Ja
Utländska besökares konsumtion	Nej
Nettoomsättning	Ja

Branschens utveckling

1. Antal sysselsatta

Visar antalet novembersysselsatta i dagbefolkningen, hämtas från SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

Urvalet har gjorts efter SNI-koder där besöksnäringens andel har viktats baserat på turistkronan (se metodPM).)

För att räknas som sysselsatt ska man varit förvärvsarbetande under mätveckan i november. Det är således ett brett sysselsättningsmått.

Antalet sysselsatta har vuxit i Östra Mellansverige under mätperioden. Summerar till över 16 000 individer år 2018.

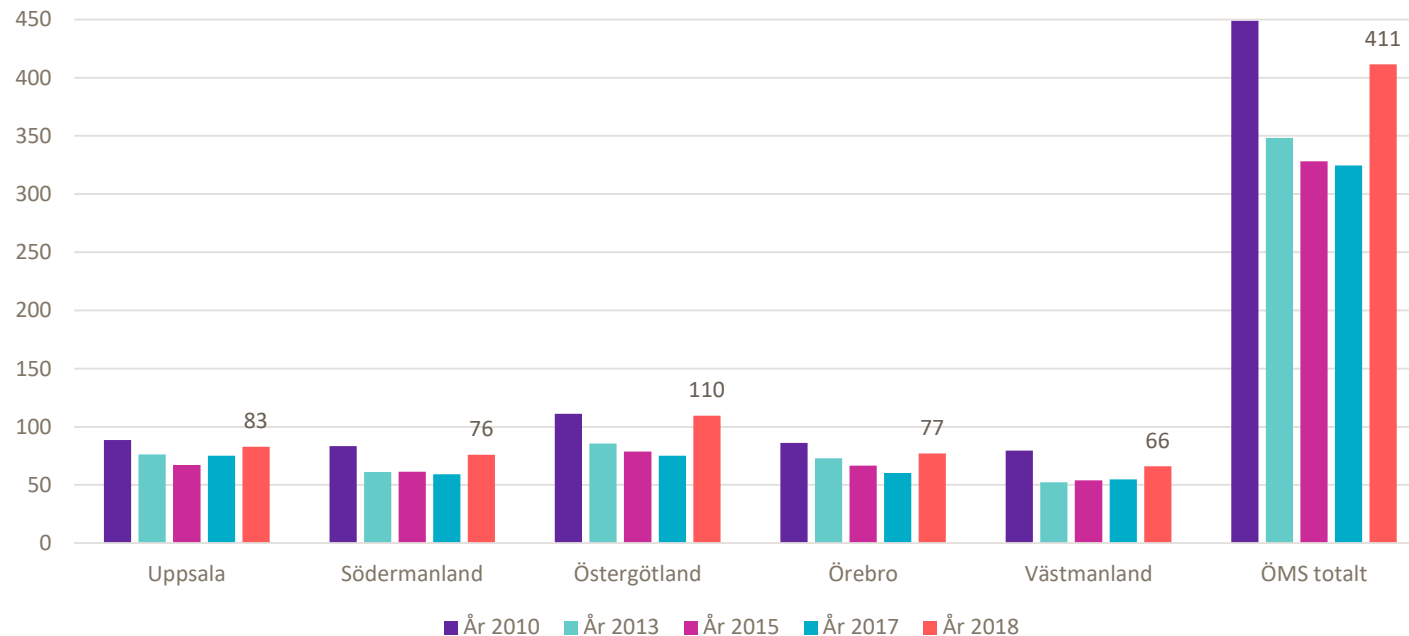
Östergötland (20%) och Uppsala (19%) uppvisar den största ökningen. Örebro och Västmanland uppvisar en något svagare utveckling.

Totalt har ökningen i Östra Mellansverige varit 18% under mätperioden.

Län	%-förändring 2010-2018
Uppsala	19%
Södermanland	18%
Östergötland	20%
Örebro	14%
Västmanland	16%
Östra Mellansverige	18%

2. Antal nystartade företag

Data visar antalet nystartade företag för åren 2010, 2013, 2015, 2017 samt 2018.

Data hämtas från SCB företagsregister. Samma SNI-koder har använts, samt andelsberäknats utifrån turistikronan.

Den stora förändringen mellan 2010 och 2013 beror delvis på en omläggning i statistiken, där SCB ändrat definitionen av vad som är ett aktivt bolag.*

Statistiken rymmer samtliga företagsformer.

Även om hänsyn tas till förändrade definitioner (år 2010) så har antalet nystartade företag minskat under perioden enligt statistiken.

Samtliga län uppvisar dock en stigande trend mellan 2015 och 2018. Östergötland är det län som visar den största utvecklingen gällande nystartade företag.

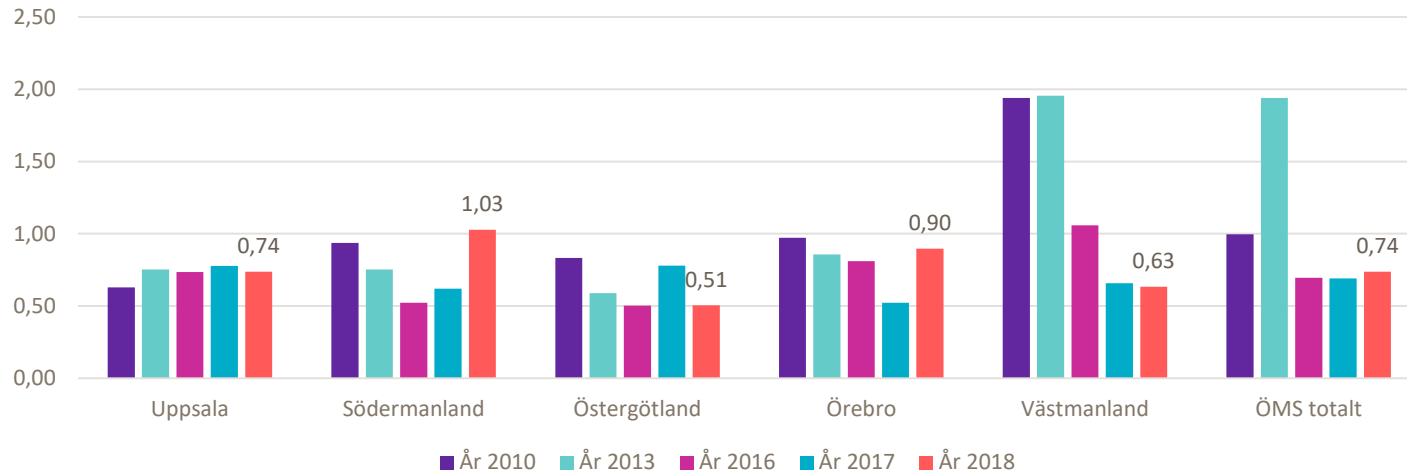
* För att minska denna effekt har, efter samtal med SCB, företag inom ett antal SNI-koder inom arella näringar exkluderas. Detta då skillnaden där var störst.

Län	%-förändring 2010-2018	%-förändring 2015-2018
Uppsala	-7%	19%
Södermanland	-10%	19%
Östergötland	-1%	28%
Örebro	-12%	13%
Västmanland	-21%	18%
Östra Mellansverige	-9%	20%

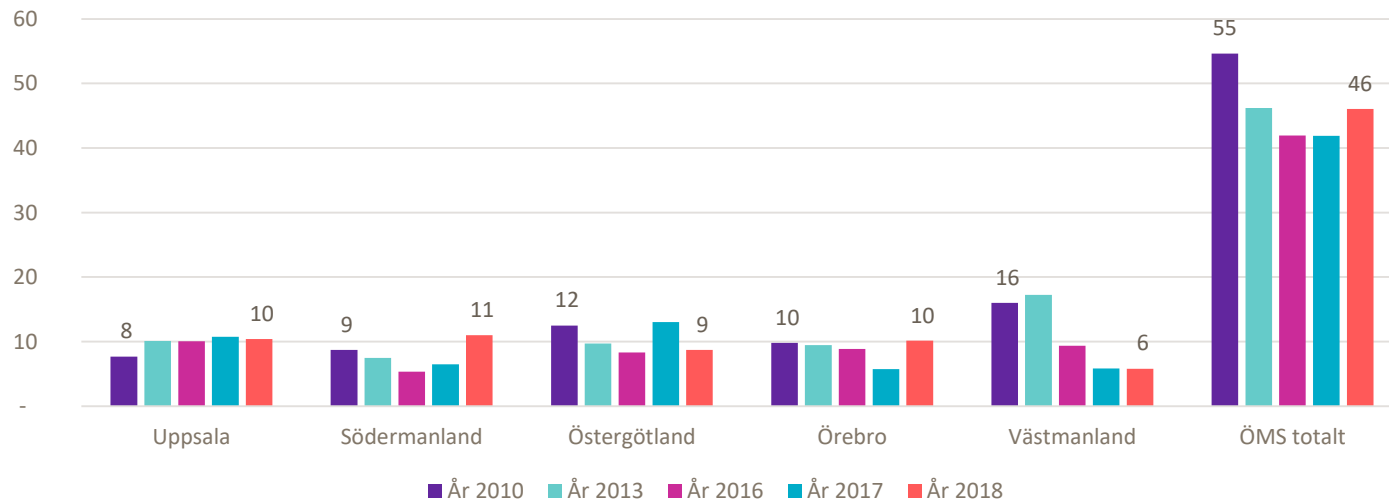

3. Antal företagskonkurser

Antal konkurser per 100 befintliga arbetsställen

Antal konkurser (absoluta tal)

Statistiken visar antalet konkurser per 100 befintliga arbetsställen (övre) samt totala antalet konkurser (nedre diagrammet)

Data omfattar de SNI-koder som definierats som besöksnäring. Respektive SNI-kod har andelsberäknats efter turistikronan.

Statistiken hämtas från Myndigheten för Tillväxtanalys och är ett uttag från den officiella statistiken avseende företagskonkurser.

Statistiken rymmer samtliga företagsformer.

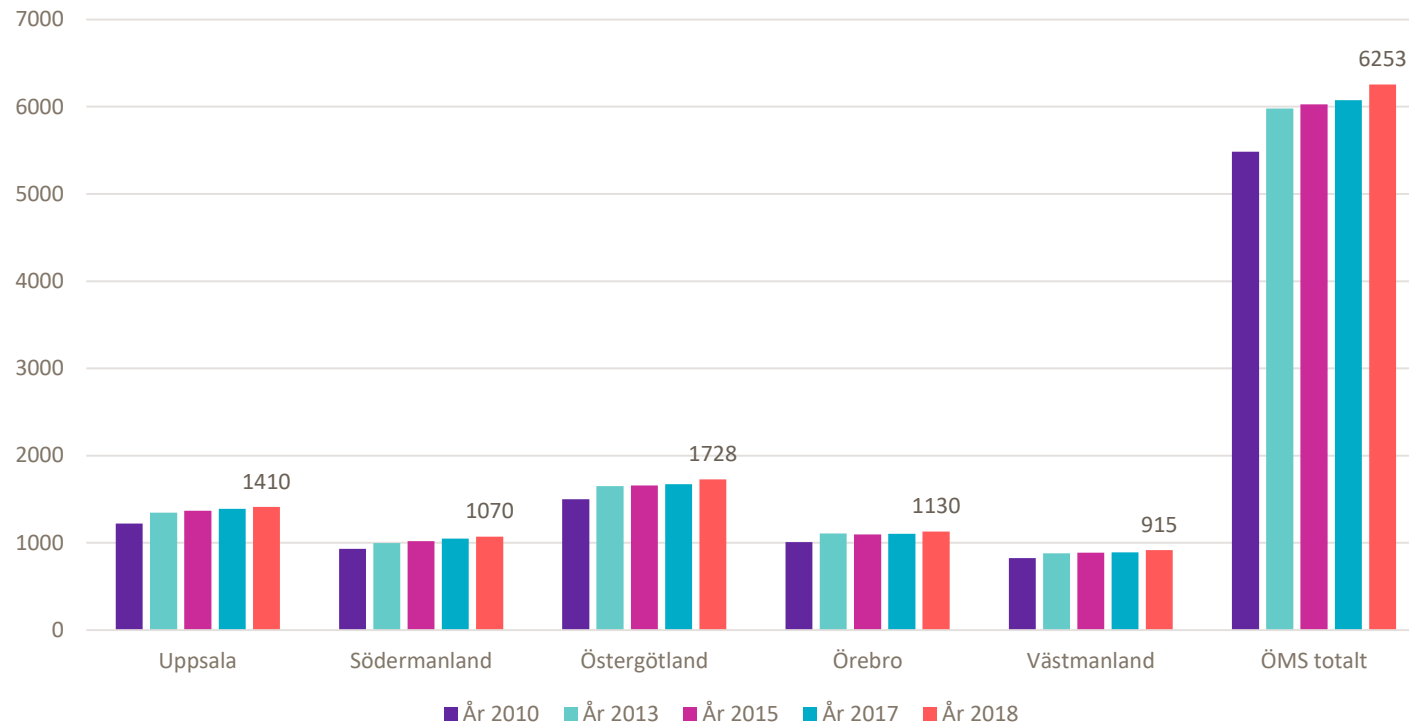
Antalet konkurser har minskat i regionen som helhet och vi ser en nedgång mellan 2010 och 2017. Dock har ökningen av antal konkurser ökat år 2018 och ligger i nivå med år 2013 år värde (Sett till absoluta tal).

Västmanland hade förhållandevis höga (relativa) värden fram tills 2013 men har en sjunkande trend sedan 2013 (den stora förändringen från 2010 kan bero på mätfel i statistiken).

Uppsala och Södermanland uppvisar högre värden år 2018 än år 2010 när det gäller antalet konkurser.

4. Antal arbetsställen

Statistiken visar antalet arbetsställen inom de SNI-koder som här definierar besöksnäring. (dvs. de andelar som använts).

Data har hämtats från SCB:s Centrala företags och arbetsställeregistret (CFAR).

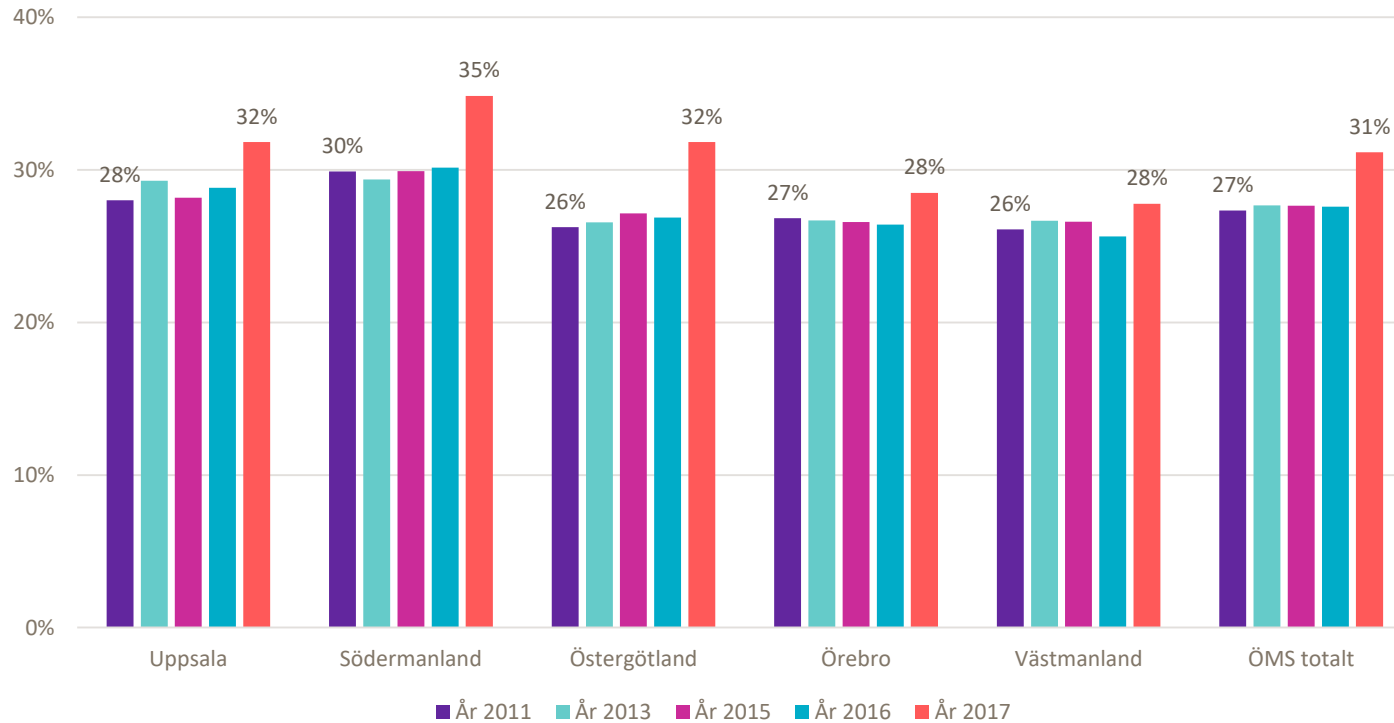
Statistiken indikerar att det har skett ett nettotillskott av arbetsställen inom regionen sedan 2010. Små förändringar sedan förra mätningen.

Uppsala, Östergötland och Södermanland står för den största relativa tillväxten. Vi ser en tillväxt i samtliga län i regionen och för ÖMS totalt är den relativa tillväxten 14 procent sedan 2010

Län	%-förändring 2010-2018
Uppsala	16%
Södermanland	15%
Östergötland	15%
Örebro	12%
Västmanland	11%
Östra Mellansverige	14%

5a. Operativa företagsledare, andel kvinnor

Statistiken visar könsbalansen inom gruppen "operativa företagsledare" inom ett antal besöksnärsrelaterade SNI-koder.* Dessa har andelsberäknats efter turistikronan.

Hämtas från SCB:s entreprenörskapsdatabas. Operativa företagsledaren definieras "som den som sköter företagets löpande förvaltning. Denne har, i de fall företaget har en styrelse, fått mandat från styrelsen att driva företagets löpande förvaltning utan att invänta beslut från styrelsen."

För att ett företag ska ha en operativ företagsledare krävs att företaget har minst en anställd

För regionen som helhet var 31 procent av företagsledarna kvinnor år 2017. Detta är en ökning med 3 procentenheter från år 2016. En ökning av andelen företagsledare har skett i samtliga län mellan år 2016 och år 2017.

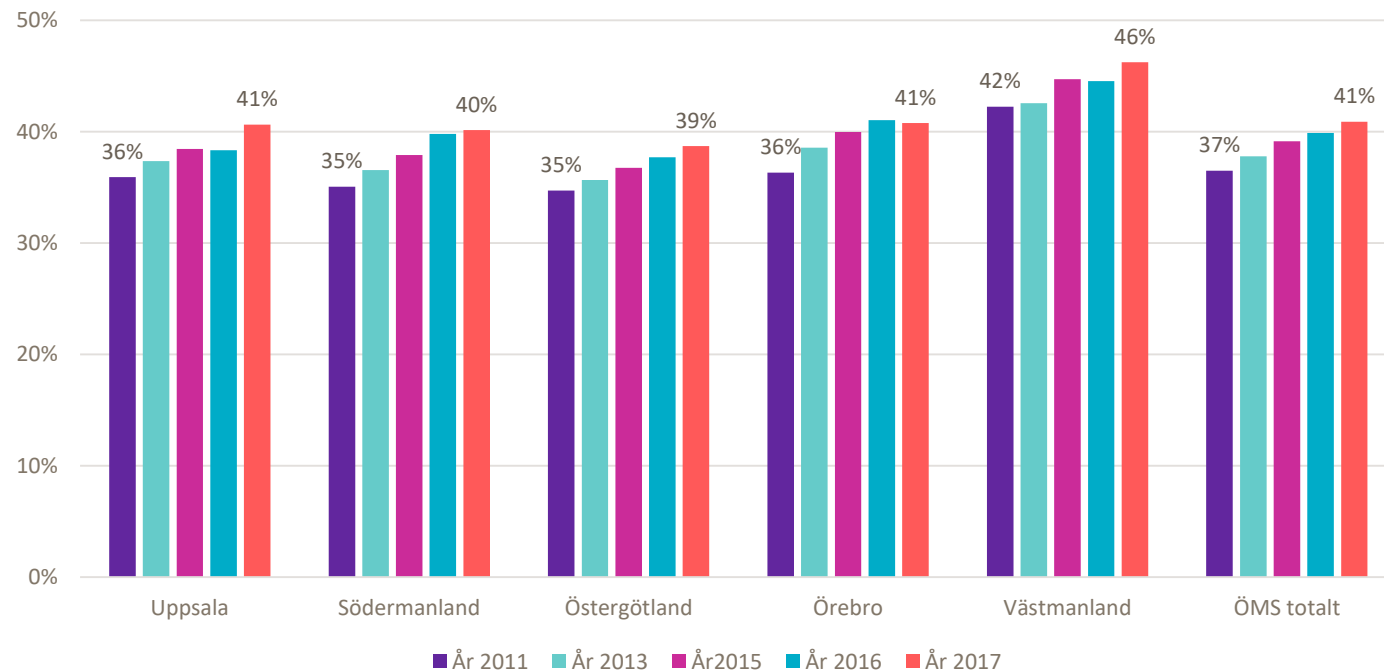
Andelen har ökat med 4 procentenheter i regionen under perioden sedan 2010.

Södermanland uppvisar en något högre andel med 35 procent. Lägst andel återfinns i Örebro och Västmanland med 28 procent.

* P.g.a. datatillgången avser data en grovre branschindelning, och visar Handel, Hotell och restaurang, Kultur, nöje och fritid samt Transport och magasinering.

5b. Operativa företagsledare, andel utrikesfödda

Statistiken visar andelen utrikesfödda inom gruppen "operativa företagsledare". Baseras på samma data och urval av branscher som föregående diagram.

I regionen som helhet var 41 procent av företagsledarna utrikesfödda år 2017.

Högst andel återfinns i Västmanland (46%) följt av Örebro och Uppsala (41%). Lägst andel finns i Östergötland med 39 procent.

Andelen har ökat med 4 procentenheter i regionen under perioden sedan 2010.

Hotell och restaurang skiljer sig signifikant från de övriga branscherna, med fler utrikes födda än inrikes födda som operativa företagsledare.

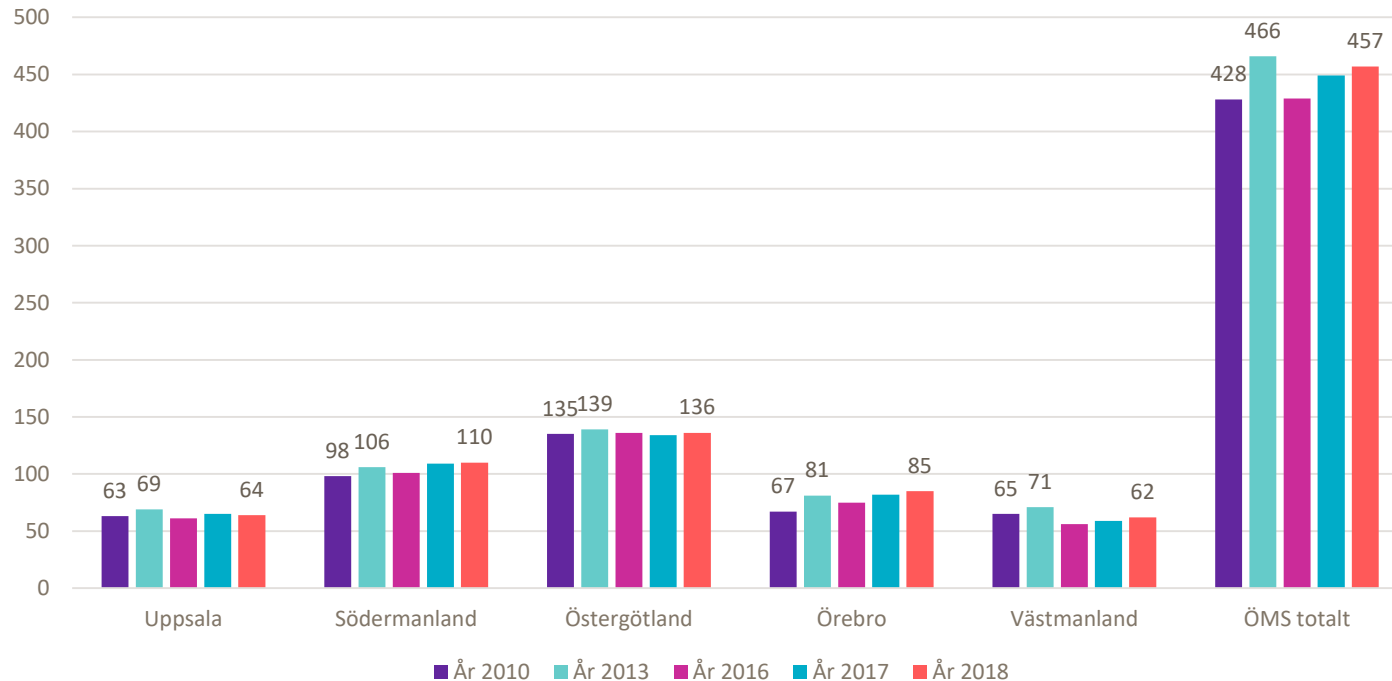
* P.g.a. datatillgången avser data en grövre branschindelning, och visar Handel, Hotell och restaurang, Kultur, nöje och fritid samt Transport och magasinering.

Trender

6. Antal hotell, stugbyar och vandrarhem

Visar antalet anläggningar (hotell, vandrarhem och stugbyar) för de fem åren. Hämtas från Tillväxtverket och SCB: inkvarteringsstatistik. Uppgifterna avser antalet i december månad.

Definitioner och avgränsningar återfinns i metod-PM:et.

Sedan 2010 har antalet hotell, stugbyar och vandrarhem ökat med ca 30 stycken i Östra Mellansverige.

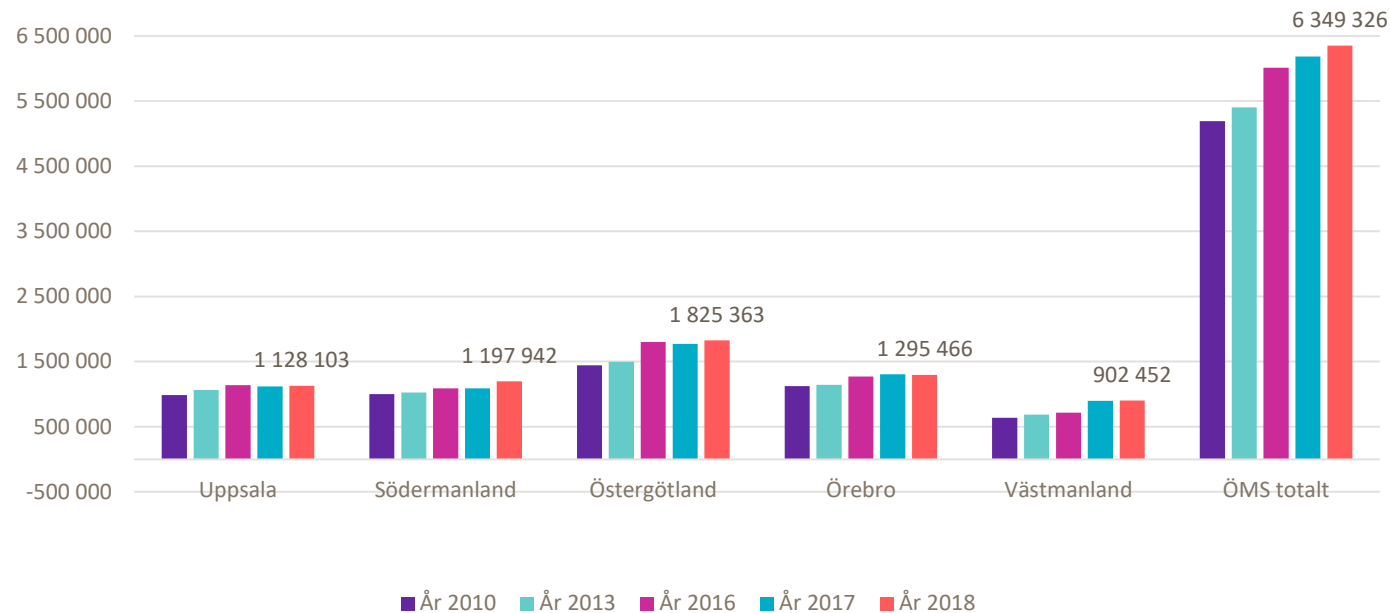
Östergötland står för den största volymen, följt av Södermanland och Örebro.

Störst relativ ökning mellan 2010-2018 återfinns i Örebro län (27%) medan Västmanland uppvisar svagast utveckling (-5%). Östergötland och Uppsala län visar i princip på noll förändring över de åtta åren.

Län	%-förändring 2010-2018
Uppsala	2%
Södermanland	12%
Östergötland	1%
Örebro	27%
Västmanland	-5%
Östra Mellansverige	7%

7. Antal gästnätter

Avser totalt antal gästnätter i hotell, stugbyar, vandrarhem, campingar, förmedlade privata stugor och lägenheter.

Hämtas från SCB och Tillväxtverkets officiella gästnattsstatistik.

Totalt antal gästnätter var år 2018 ca 6,35 miljoner i Östra Mellansverige.

Högst antal gästnätter spenderades i Östergötland följt av Örebro och Södermanland. Västmanland uppvisar lägsta absoluta antalet gästnätter, men har i relativa termer stigit mycket kraftigt under hela perioden (42%).

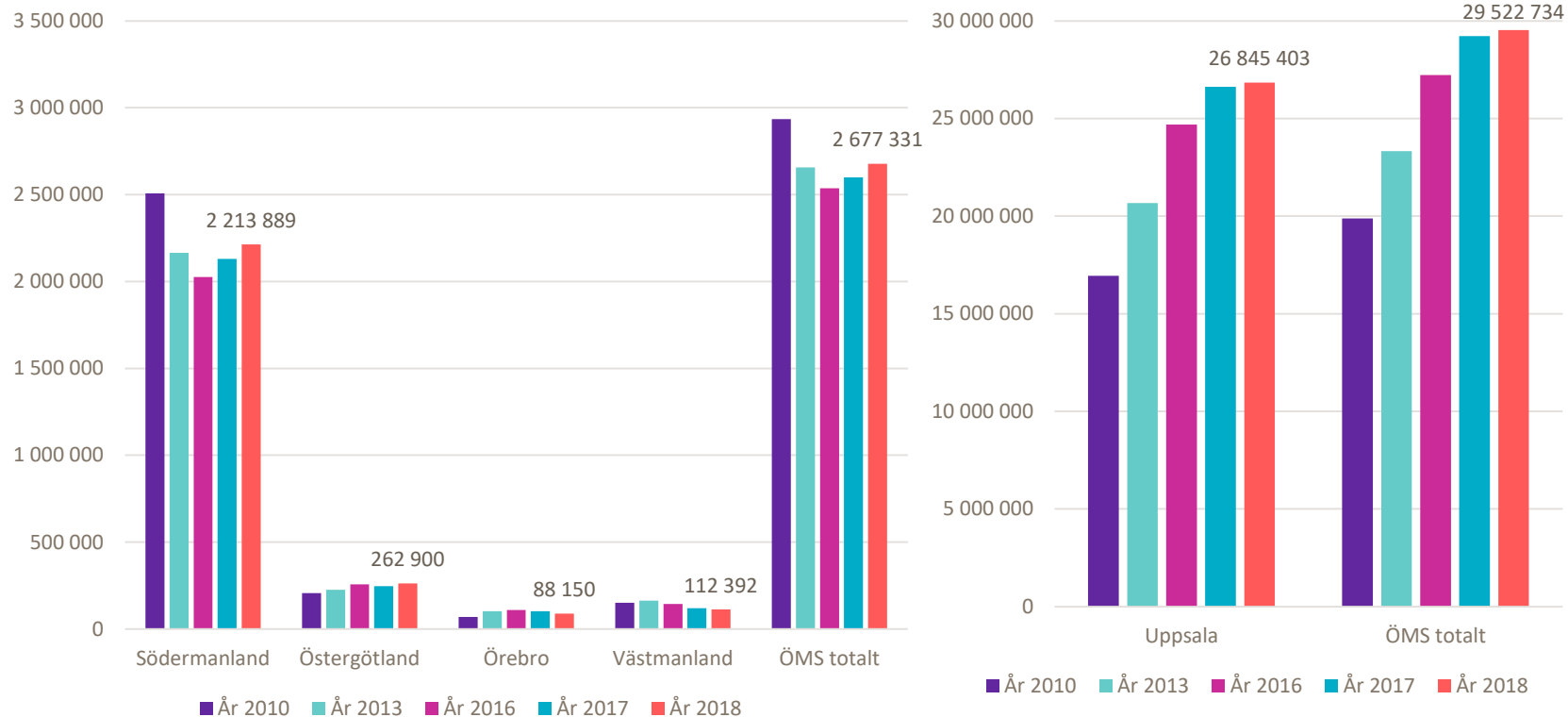
Statistiken visar på en ökning i samtliga län, relativt 2010 års nivåer. Totalt med över en miljon gästnätter sedan 2010.

Starkast %-ökning över hela tidsperioden i Västmanland, följt av Östergötland och Södermanland. Svagast utveckling i Uppsala. Den totala procentuella ökningen i Östra Mellansverige är 22 procent över tidsperioden.

Län	%-förändring 2010-2018
Uppsala	14%
Södermanland	20%
Östergötland	27%
Örebro	15%
Västmanland	42%
Östra Mellansverige	22%

8. Antal passagerare vid regionala flygplatser

Statistiken visar antalet passagerare vid regionala flygplatser 2010, 2013, 2016, 2017 och 2018.

Innefattar ankommande och avresande passagerare med linjefart eller chartertrafik.

Data har hämtats från Trafikanalys officiella statistik över civil luftfart.

För Uppsala län räknas Arlanda in (redovisas i fristående diagram, tillsammans med hela ÖMS).

Södermanland (Skavsta) står för den absoluta majoriteten av passagerare (drygt 2,2 miljoner år 2018). Har dock, trots en ökning sedan 2016, minskat med nära 300 000 passagerare sedan 2010.

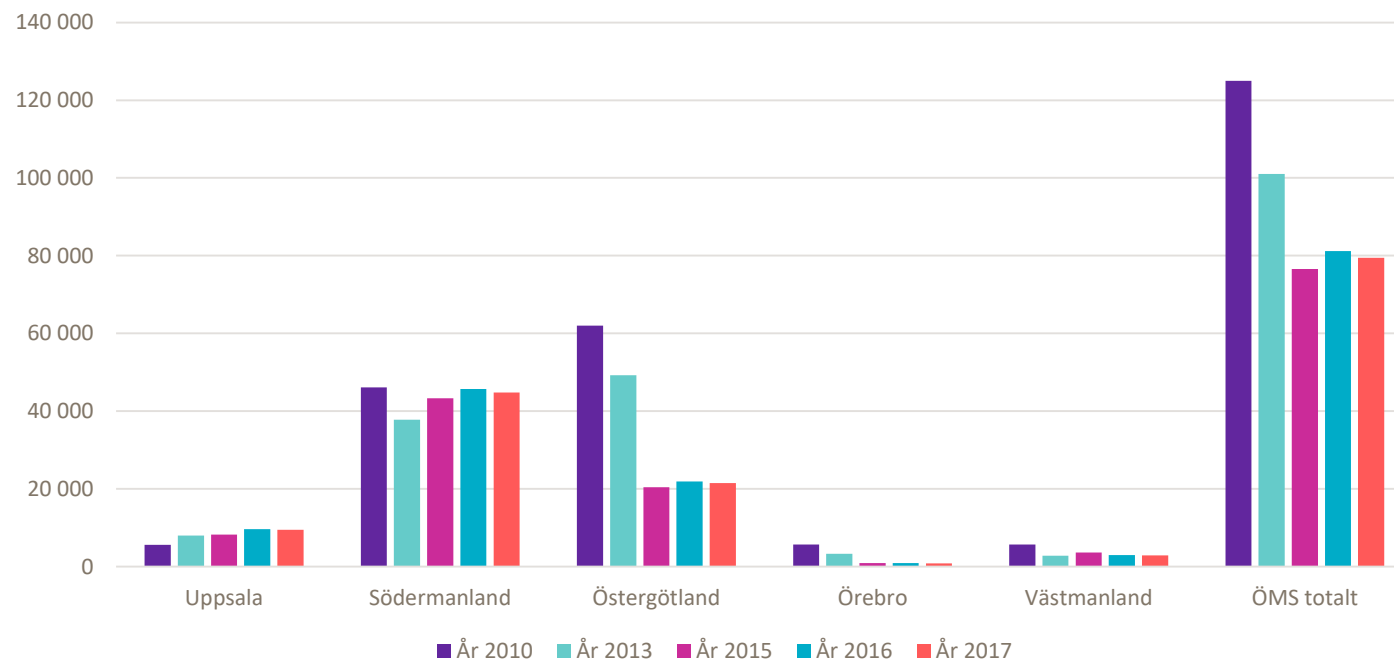
Örebro och Östergötland (Linköping och Norrköping) har ökat starkt över hela tidsperioden, dock från låga nivåer. Örebro med 29 procent och Östergötland med 27 procent.

Västmanland (Västerås) uppvisar en minskning på närmare 20 000 passagerare sedan 2010.

För regionen exklusive Arlanda har det skett en minskning av totala antalet passagerare (-9%). Inkluderas Arlanda syns istället en kraftig ökning över perioden (48%).

Län	%-förändring 2010-2018
Uppsala (inkl. Arlanda)	58%
Södermanland	-12%
Östergötland	27%
Örebro	29%
Västmanland	-25%
Östra Mellansverige	-9% (+ 48% inkl. Arlanda)

9. Gästnätter i privata fritidsbåtar/gästhamnar

Avser gästnätter i privata fritidsbåtar /gästhamnar. Hämtat från Tillväxtverkets fakta om svensk turism.

Östergötland inkluderar gästhamnar från Jönköpings län. I Västmanland inkluderas gästhamnar i Dalarna som ingår i Strömsholms kanalsystem.

Antalet gästnätter i fritidsbåtar/gästhamnar har minskat med nästan 45 000 i Östra Mellansverige sedan 2010, trots viss återhämtning mellan 2015 och 2016. Den största minskningen skedde mellan 2013 och 2015 då minskningen var nästan 25 000.

Samtliga län uppvisar sjunkande trender över hela tidsperioden, bortsett från Uppsala län där en ökning med 70 procent har skett under tidsperioden. Störst tapp uppvisas i Örebro och Östergötland (-85 % respektive -65%).

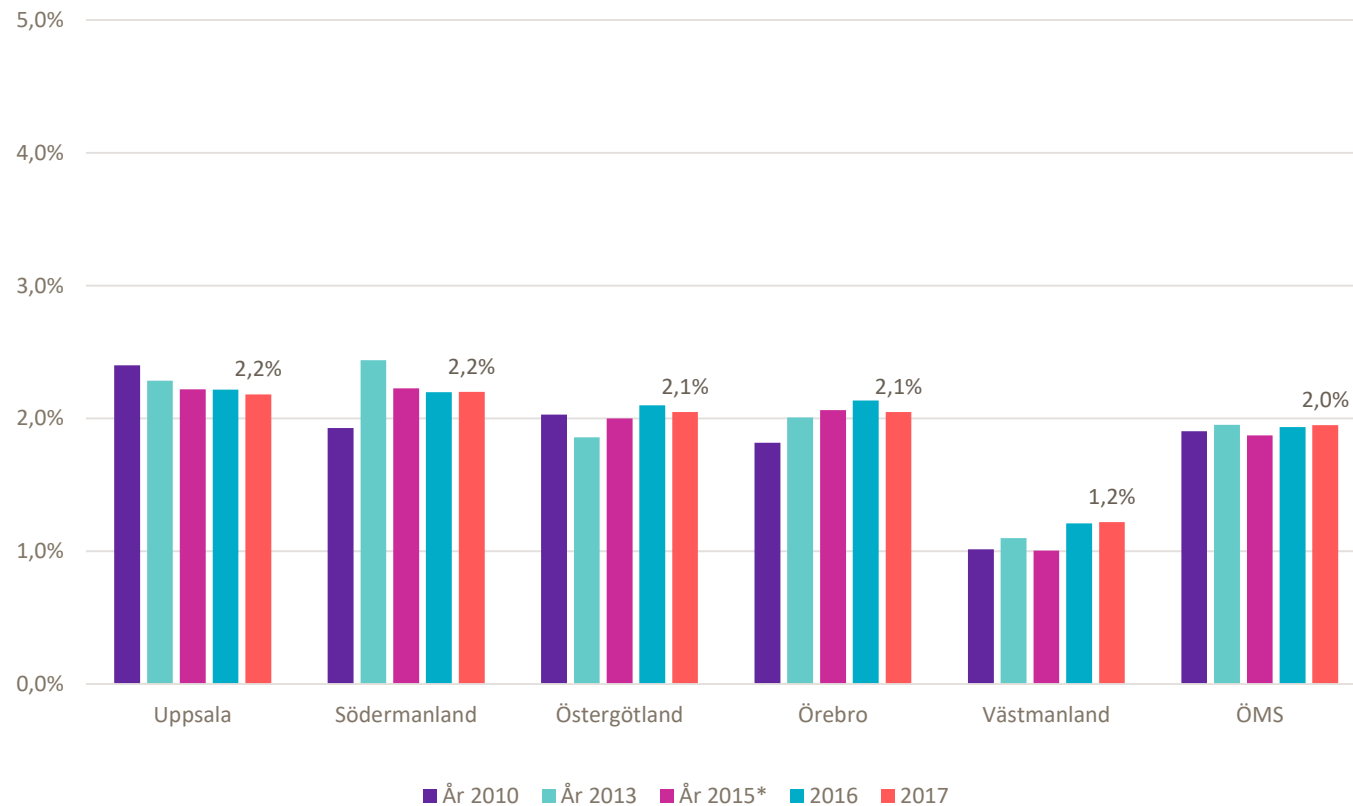
Län	%-förändring 2010-2017
Uppsala	70%
Södermanland	-3%
Östergötland	-65%
Örebro	-85%
Västmanland	-49%
Östra Mellansverige	-36%

Regionalekonomiska effekter

10. Bidrag till förädlingsvärde

Visar på andelen av den regionala värdeskapandet som kan hänföras till tillresta besökares konsumtion.

Beräknas genom en modell Kontigo tagit fram inom ramen för ett antal utvecklingsprojekt 2015 och 2016 (se bilaga 1). Utgår från besökares konsumtion som sedan räknas om och sedan läggs in i SCB:s/ Tillväxtverket prognosverktyg rAPS.

Denna beräkningsmetod visar på att besöksnäringen bidrag till den samlade Bruttoregionalprodukten (BRP) är ca 2 procent för regionen som helhet.

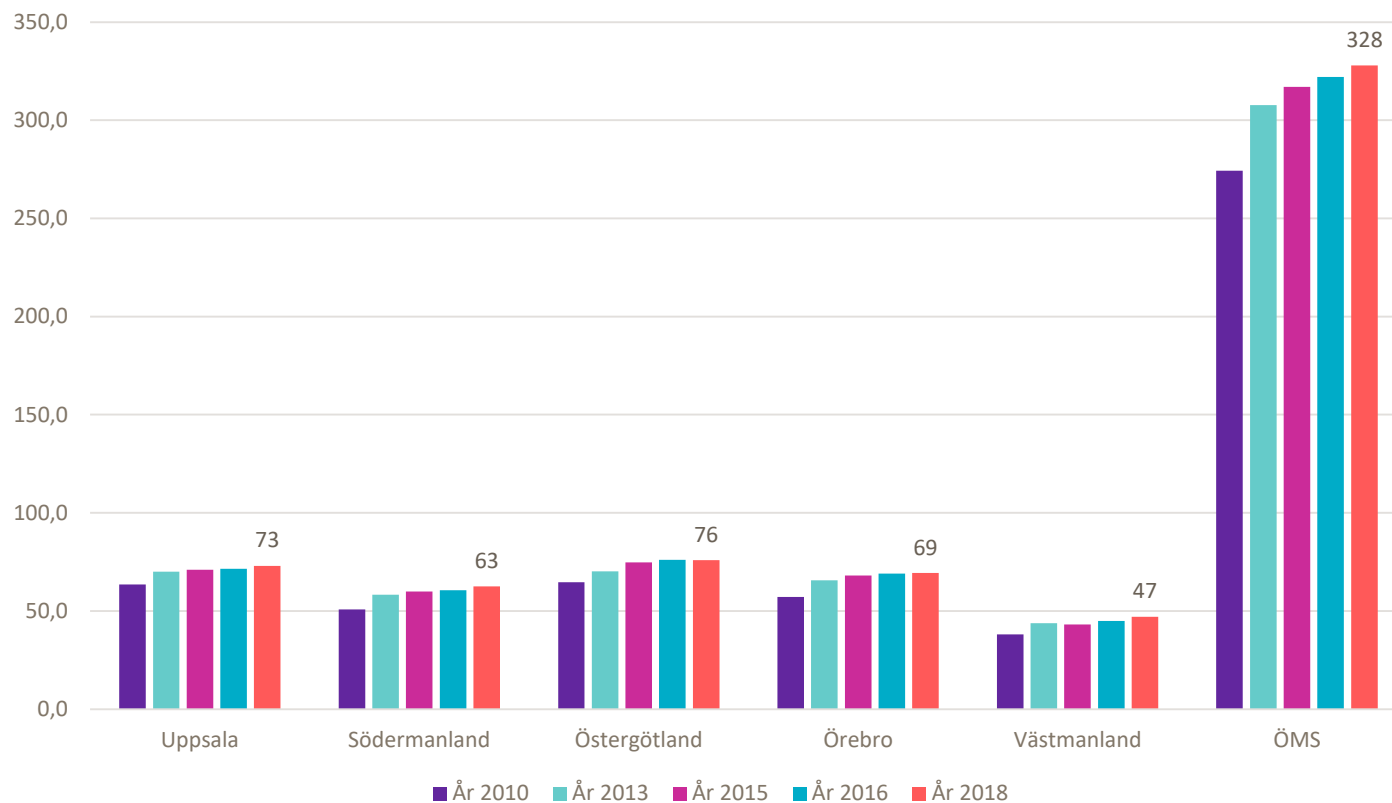
Störst betydelse återfinns i Södermanland och Uppsala (2,2 av BRP).

Sedan föregående mätning har det skett små förändringar och för regionen som helhet är siffran marginellt högre än år 2010.

En ökning har skett i Södermanland, Örebro och Västmanland över perioden.

11. Nettobidrag till skattekraften (MSEK)

Visar på besöksnäringens nettobidrag till de kommunala skattekraften.

Siffrorna avser nettobidraget, det vill säga, det är justerat för bortfall av arbetslöshetsunderstöd, och den motsvarande minskning kommunalskatteutjämningsystemet. Nettot är således lägre än själva skatteintäkten.

Beräknas genom en modell Kontigo tagit fram inom ramen för ett antal utvecklingsprojekt 2015 och 2016 (se bilaga 1) samt genom SCB:s/ Tillväxtverket prognosverktyg rAPS.

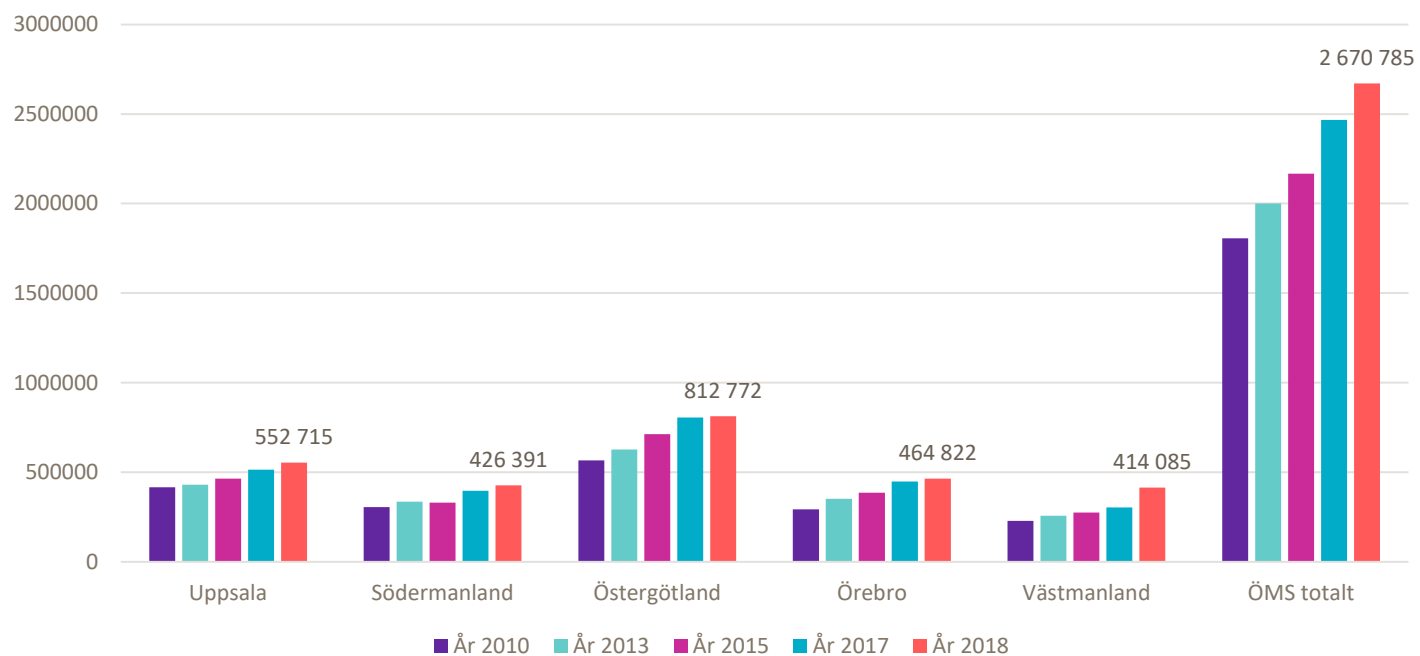
Nettobidraget till kommunernas skattekraft som en följd av besökarens konsumtion har stigit under mätperioden.

Den valda beräkningsmetoden visar på ett bidrag med ca 330 MSEK netto till länens kommuner.

Utvecklingstrenden förefaller delvis följa utvecklingsmönstret kring logiintäkter (se nästa bild).

12. Logiintäkter (tkr)

Visar logiintäkter på hotell, stugbyar, vandrarhem samt kommersiellt förmedlade privata stugor och lägenheter.

Redovisas i fasta priser. Data är hämtas från Tillväxtverket/ SCB.

De samlade logiintäkterna har ökat med 48 procent för regionen som helhet sedan 2010 och uppgick till drygt 2,67 MRD SEK 2018.

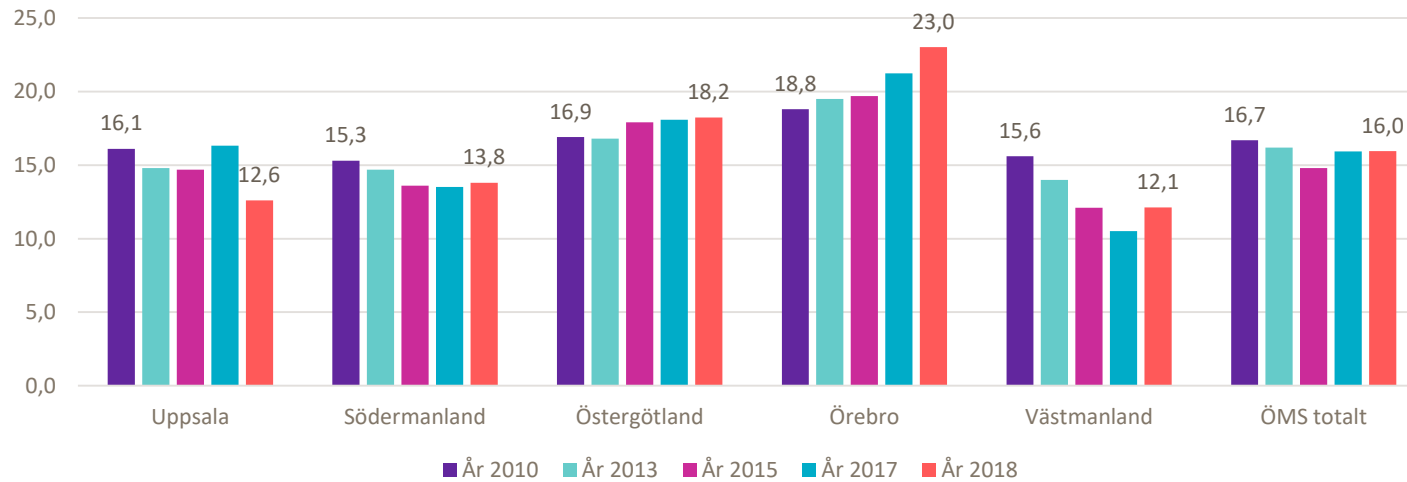
Högst värden återfinns i Östergötland, följt av Uppsala och Örebro.

Län	%-förändring 2010-2018
Uppsala	33%
Södermanland	40%
Östergötland	44%
Örebro	59%
Västmanland	82%
Östra Mellansverige	48%

13. Andel utländska övernattningar av totala antalet övernattningar

Andel utländska övernattningar

Statistiken visar utländska övernattningar som andel av totala antalet övernattningar. Hämtas från Tillväxtverkets/SCB inkvarteringsstatistik.

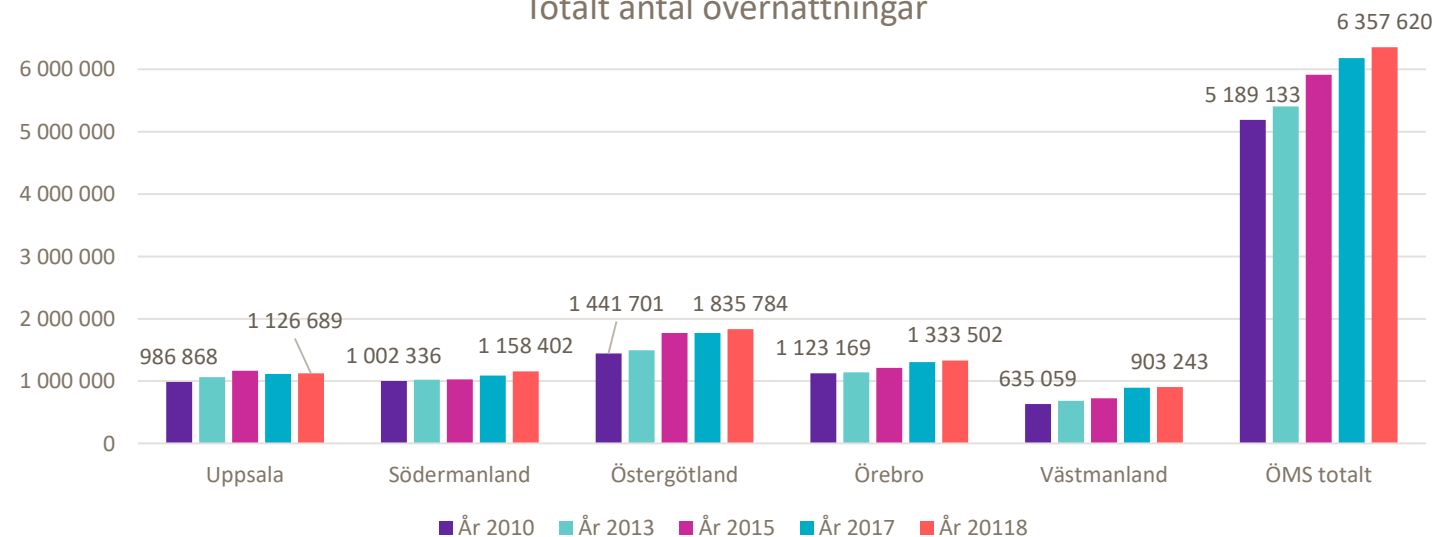
Andelen utländska gästnätternas har minskat för Östra Mellansverige som helhet under perioden (0,7 %-enheter). Detta trots viss återhämtning mellan 2015–2018.

Örebro har haft en uppåtgående trend under mätperioden medan andra län som Västmanland och Södermanland uppvisat en negativ utveckling under perioden, bortsett från en relativt liten ökning år 2018.

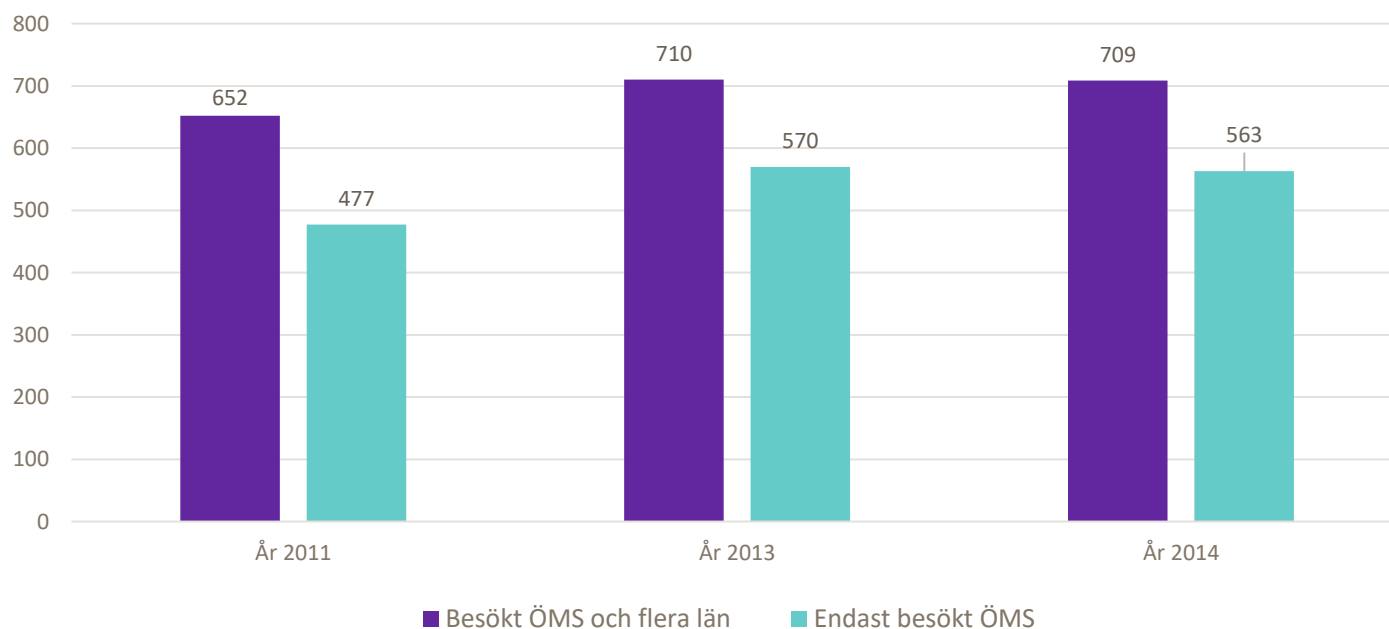
Ställer vi detta i relation till totala antalet gästnätter (nedre diagrammet) kan vi se att den ökning av gästnätter som skett i Södermanland och Västmanland i högre grad kommer från inrikes besökare, medan Örebro och Östergötland ökat såväl totala antalet som utländska besökares andel över hela perioden.

För ÖMS som helhet styrs ökningen i gästnätter främst av inrikes besökare.

Totalt antal övernattningar

14. Utländska besökare och genomsnittlig konsumtion (per dag)*

Bygger på ett uttag från IBIS som beställts från Tillväxtverket. Baseras på enkätdata riktad till utländska besökare.

Data är ej möjligt att bryta ner finare nivå än NUTS -2.

Statistiken visar den genomsnittliga summan utländska besökare spenderar vid besök i regionen, i SEK.

Data visar dels besökare som angett att de enbart besökt Östra Mellansverige samt de som besökt fler län än.

Enligt statistiken har den genomsnittliga summan som utländska besökare spenderat ökat sedan 2011 men har i princip legat still sedan 2013.

Besökare som varit i fler delar av landet än Östra Mellansverige har i snitt spenderat en högre summa men uppvisar samma utvecklingstrend.

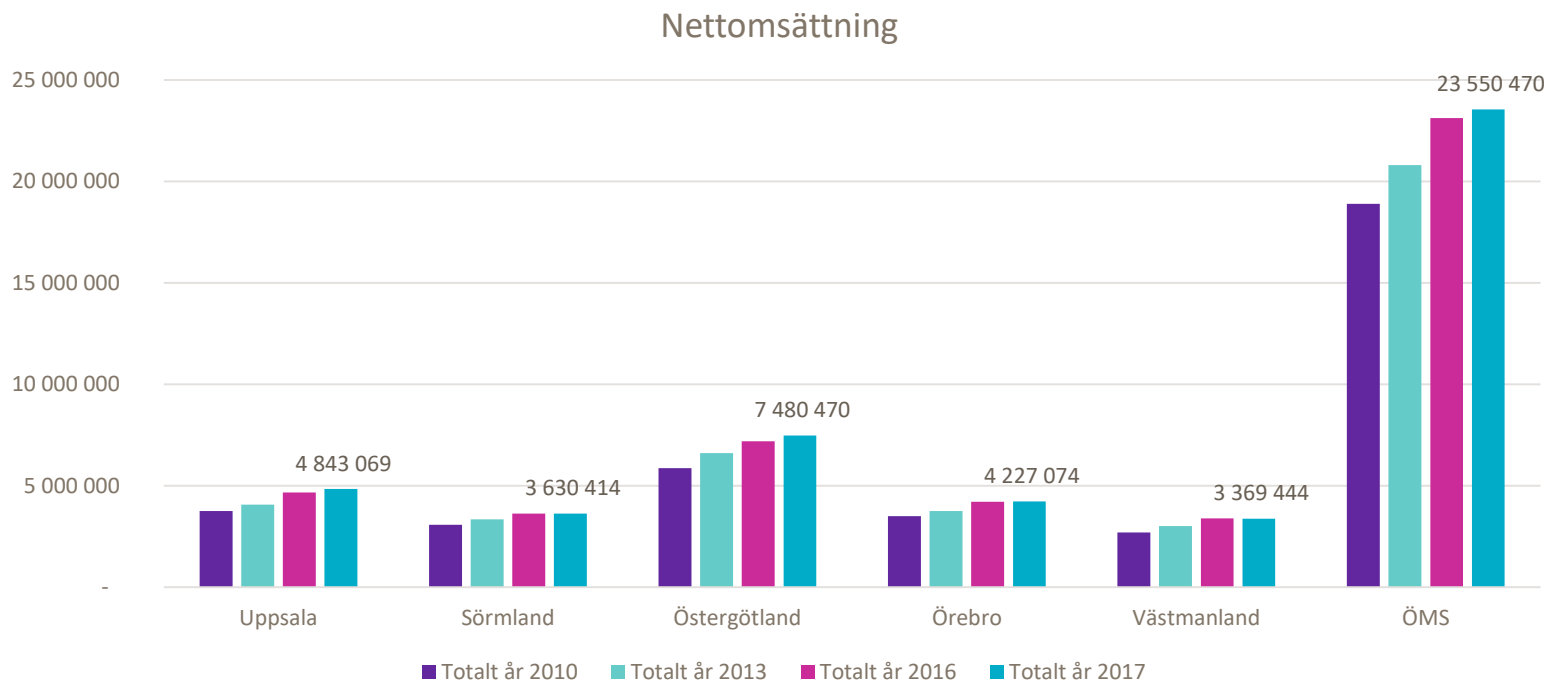
Vi kan även se förhållandevis stora svängningar i antalet besökare mellan olika år i IBIS. Där 2013 sticker ut med höga värden. Oklart om detta är beror på en statistisk faktor eller speglar reella förhållanden.

* Denna indikator har ej uppdaterats, då Tillväxtverket inte gjort någon ny IBIS sedan 2014. Ny IBIS är dock planerad för 2020.

År	Besökt flera regioner	Besökt enbart Östra Mellansverige
2011	962 294	429 947
2013	1 417 480	702 650
2014	855 217	389 900

15. Nettoomsättning (tkr)

Visar nettoomsättning för företag verksamma inom de SNI-koder som använts för att avgränsa besöksnäring.

Data hämtas från SCB företagsregister. Har andelsberäknats utifrån turistikronan.

Med nettoomsättning avses intäkter från företagets huvudsakliga rörelse för sålda varor och utförda tjänster.

Den nettoomsättning som publiceras är exklusive punktskatter och samt justerad för merchanting (d.v.s. intäkter från varor som såväl tillverkas/köps som säljs utomlands utan att passera rikets gränser har räknats bort).

Den samlande omsättningen har stigit i Östra Mellansverige med 25 procent sedan 2010, mätt i löpande priser.

Utifrån den definition och mätmetod som används här uppgick den till strax över 23,5 miljarder SEK 2017.

Störst är ökningen i Uppsala (23%) och Östergötland (22%). Lägst är ökningen i Södermanland (15%).

Län	%-förändring 2010-2017
Uppsala	23%
Södermanland	15%
Östergötland	22%
Örebro	17%
Västmanland	20%
Östra Mellansverige	20%

